

Arbeidsgruppemøte bybåndssamarbeidet

Planleggingspraksis for
blågrønn struktur i bybåndet

13. juni 2019

Dagsorden

1. Godkjenning av dagsorden
2. Godkjenning av referat fra forrige møte, 9. mai
3. Blågrønn struktur i bybåndet
 1. Notat om planleggingspraksis for blågrønn struktur v/PBE i Oslo kommune
 2. Blågrønn struktur i bybåndet – hva er status og hva har vi behov for? v/Fylkesmannen i Oslo og Viken
 3. Diskusjon: videre samarbeidsoppgaver for blågrønn struktur
4. Forslag til møteplan - høsten 2019
5. Eventuelt

3. Blågrønn struktur i bybåndet

3.1 Notat om planleggingspraksis for blågrønn struktur i bybåndet - verktøy, utfordringer og muligheter

- ▶ **Hensikt:** å legge til rette for erfaringsutveksling og kunnskapsoverføring (i første omgang)
- ▶ **Notatet:**
 - basert på besvarelsene
 - gir en oversikt over hvordan det jobbes med planlegging av blågrønn struktur i bybåndet
 - synliggjør ulike verktøy og virkemidler
 - drøfter utfordringer og muligheter
- ▶ → identifisere potensielle temaer for fremtidige samarbeidsoppgaver
- ▶ **Mål:** å bidra til at det over hele bybåndet er et høyt nivå på grøntplanlegging, som en integrert del av by- og tettstedsplanlegging

3.1 Notat om planleggingspraksis for blågrønn struktur

Hva er blågrønn struktur?

- I Direktoratet for naturforvaltnings (DN) håndbok nr. 6-1994 er grønnstruktur i byer og tettsteder definert som

«veven av store og små naturpregede områder i byer og tettsteder»

- Samtidig er begrepet grønnstruktur også brukt om f.eks. regional grønnstruktur på tvers av eller gjennom deler av fylker som kan være viktig for friluftslivet i flere kommuner, utgjør sammenhengende økosystemer, kan være viktig for dyrearter osv.
- Økt fokus på vannets betydning i de senere årene, har ført til at begrepet **blågrønn struktur** brukes mye i dag

3.1 Notat om planleggingspraksis for blågrønn struktur

Grønnstruktur i den regionale planen

- ▶ Utbyggingsmønsteret skal være arealeffektivt basert på prinsipper om flerkjernet utvikling og bevaring av overordnet grønnstruktur
- ▶ Arealstrategi A4: sammenhengende strukturer for biologisk mangfold og friluftsliv skal søkes bevart

På grunn av spesiell geologi og godt klima har O/A det rikeste biologiske mangfoldet i Norge. Områder med verdifullt biologisk mangfold er mindre utsatt for negativ påvirkning dersom de inngår i en større sammenhengende struktur. Bevaring av store sammenhengende naturområder og grønne korridorer mellom områdene er derfor særlig viktig.

3.1 Notat om planleggingspraksis for blågrønn struktur

Grønnstruktur i den regionale planen

- I og rundt prioriterte vekstområder skal tilgjengeligheten til regionale friluftsområder vektlegges spesielt
- På grunn av at veksten hovedsakelig skal tas gjennom fortetting og transformasjon i eksisterende byer og tettsteder, skal tap av grønne arealer i sum reduseres
- Kvalitetskravet til arealutviklingen (R7): det skal legges til rette for en attraktiv by- og tettstedsutvikling med ivaretagelse av viktige blågrønne strukturer
- Blågrønne strukturer er også nevnt som viktig tema i H1, «bybåndssamarbeidet»

3.1 Notat om planleggingspraksis for blågrønn struktur

Regionalt nivå

▶ Akershus fylkeskommune

- Utarbeider regionale planer
- Forvalter tilskuddsmidler
- Faglige råd og veiledning som høringsinstans i planuttalelser

▶ Fylkesmannen i Oslo og Viken

- Høringsuttalelser
- Kartlegging og sammenstilling av funn i rapporter
- Seminarer, dialogmøter, mm.
- Vern etter naturmangfoldloven, oppfølging av markaloven

▶ Statens vegvesen

- utarbeider en plan for ytre miljø (YM-plan)
- Håndtering av blågrønn struktur er relevant i alle faser av et vegprosjekt og henger sammen med f.eks. veglinjens plassering, forbindelser for gående og syklende, håndtering av avrenning/overvann, grøntanlegg osv

3.1 Notat om planleggingspraksis for blågrønn struktur

Kommuneplannivå

- ▶ KP er et svært viktig verktøy for å sikre og videreutvikle den blågrønne strukturen på et overordnet nivå
 - Arealformål, bestemmelser, retningslinjer, hensynssoner
 - Definerer mål og satsingsområder
- ▶ Ifm KP-arbeidet utarbeides ofte utredninger og strategier på ulike områder, f.eks.:
 - bekkeåpninger, overvannshåndtering
 - kartlegging og verdisetting av friluftsområdene og naturområdene
 - barnetråkk og voksentråkk
 - gåstrategi, mm.

3.1 Notat om planleggingspraksis for blågrønn struktur

Kommuneplannivå

- ▶ Eksempel Asker kommune:
- ▶ jobber målrettet med å opparbeide flere smett og snarveier, og har egne bestemmelser i kommuneplanen, samt tilhørende retningslinjer, som skal sikre at dette følges opp i alle ledd i planleggingen:

6. Grønnstruktur

6.1 Grønne korridorer og hensyn til eksisterende grønnstruktur i byggesonen (pbl.§ 11-9, nr 6)

«I regulerings-, dele- og byggesaker skal aktuelle gangatkomster til overordnet grønnstruktur og friluftsområder sikres/gjennomføres.»

Tilhørende retningslinjer til kommuneplanens bestemmelser:

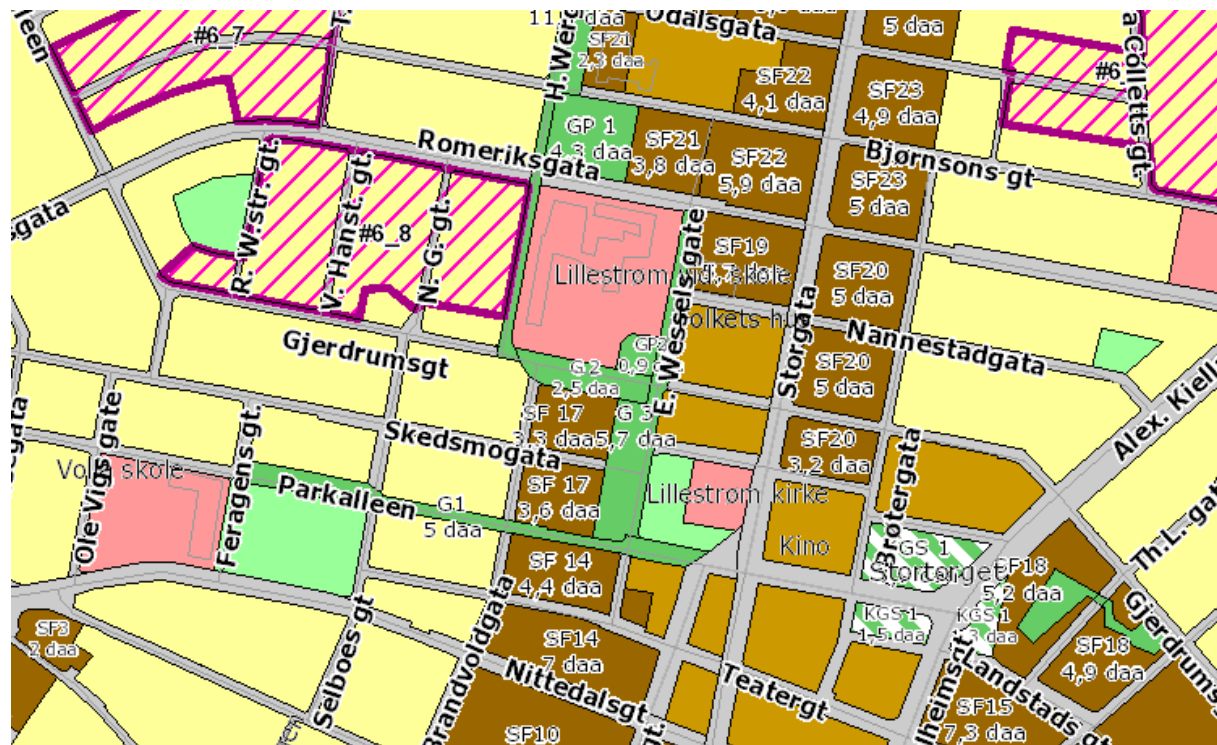
«Sammenhengende grønne korridorer og grøntdrag (uavhengig av formål) i byggesonen, inkl. forbindelser til overordnede friluftsområder, skal sikres og videreutvikles. Grønne korridorer og grøntdrag ivaretar både landskap, økologiske sammenhenger og ferdsselsårer. Gatetrær og alléer langs veier og stier sikres gjennom reguleringsplan. «

3.1 Notat om planleggingspraksis for blågrønn struktur

Kommuneplannivå

► Eksempel Skedsmo kommune:

Skedsmo har i sin kommuneplan tatt i bruk alle underformål for grønnstruktur (naturområder, turdrag, friområder, parker) for å tydeliggjøre grønne områder med eget formål på arealkartet, fremfor å overlate dette til reguleringsplanprosessen

3.1 Notat om planleggingspraksis for blågrønn struktur

Kommuneplannivå

- ▶ Mange utarbeider egne kart for grønnstruktur/temaplaner
- ▶ Noen har egne kommunedelplaner (for vann, folkehelse, friluftsliv, mm.)

3.1 Notat om planleggingspraksis for blågrønn struktur

Kommuneplannivå

Eksempel Oslo kommune:

Blågrønn struktur

Plankartet viser viktige veier og gater hvor det skal tas vare på eksisterende trær eller plantes nye trær dersom det er mulig. Videre vises vassdrag, eksisterende og fremtidige turveier, områder med behov for park, prinsipplassering av fremtidige parker, fremtidige turdrag, fremtidige elver og bekker.

Les mer [☞](#)

Tegnforklaring

Viktige kommunikasjonsårer med eksisterende og nye trær

Elv, bekk, vann, dam

Ikke juridiske objekter

●●● Hovedturvei - eksisterende/planmessig sikret

●●● Hovedturvei - fremtidig

--- Annen viktig gangforbindelse

||||| Fremtidig turdrag - prinsipptrase

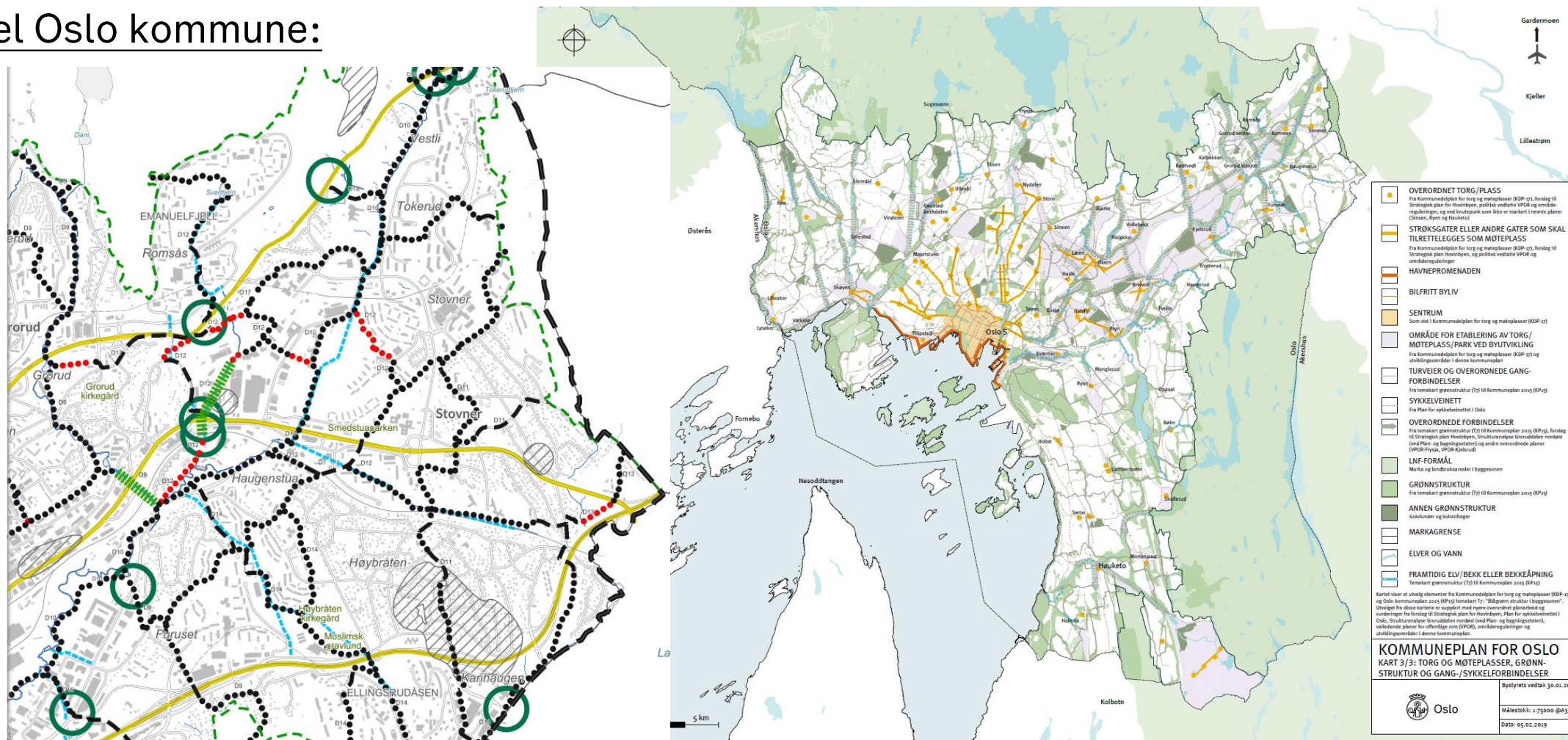
○ Krysningspunkt som krever tiltak

--- Fremtidig elv/bekk - prinsipplassering

▨ Område med behov for park på minimum 1 dekar ved byutvikling

▨ Område med behov for park på minimum 5 dekar ved byutvikling

■ Framtidig park - prinsipplassering

3.1 Notat om planleggingspraksis for blågrønn struktur

Reguleringsplannivå

- ▶ Områder reguleres til ulike grøntformål med tilhørende reguleringsbestemmelser
- ▶ Det brukes **rekkefølgebestemmelser**, ofte kombinert med **utbyggingsavtaler**, for å sikre gjennomføringen og en rimelig fordeling av ansvar
- ▶ Områdereguleringer som **ser større områder i sammenheng** er et viktig verktøy for å sikre detaljene i grønnstrukturen
- ▶ generelt høy fokus på å sikre og videreutvikle eksisterende sammenhengende strukturer, og å (re)etablere grønnstruktur, opprette manglende sammenhenger og forbindelser, samt åpne lukkede vassdrag og etablere grønne overvannsløsninger.

3.1 Notat om planleggingspraksis for blågrønn struktur

Byggesak

- Utbyggingsavtaler
- Miljøoppfølgingsprogram
- Utomhusplan
- Skjøtselsplan
- Blågrønn faktor
- mm.

3.1 Notat om planleggingspraksis for blågrønn struktur

Andre verktøy og virkemidler

- ▶ flere har eller skal utarbeide en eller annen form for «grøntplan» ...

... som skal løfte temaet, bidra til at man ser helheten i planlegging av blågrønn struktur og viser behov for ny blågrønn struktur.

Andre verktøy og virkemidler

-

3.1 Notat om planleggingspraksis for blågrønn struktur

Utfordringer

- Tverrsektorielt samarbeid
- Tid og ressurser
- Kunnskap og kompetanse
- For ensidig fokus på friluftsliv og rekreasjon?
- Tap av biologisk mangfold
- Oppdelt eiendomsstruktur/Eldre reguleringsplaner
- Utbyggingspress
- Manglende kontinuitet

3.1 Notat om planleggingspraksis for blågrønn struktur

Muligheter

- ▶ Egen grøntplan
- ▶ Større bevissthet
- ▶ Grønn grense
- ▶ Samarbeid og seminarer

3. Blågrønn struktur i bybåndet

3.2 Fylkesmannen i Oslo og Viken

3. Blågrønn struktur i bybåndet

3.3 Diskusjon: videre samarbeidsoppgaver for blågrønn struktur

‣ Hva sier den regionale planen?

- Overordnet grønnstruktur skal bevares
- Sammenhengende strukturer for biologisk mangfold og friluftsliv søkes bevart
- Attraktiv by- og tettstedsutvikling med ivaretagelse av viktige blågrønne strukturer
- I og rundt prioriterte vekstområder skal tilgjengeligheten til regionale friluftslivsområder vektlegges spesielt
- Tap av grønne arealer reduseres i sum

Strategi 3 Utvikle bybåndet med bedre sammenhenger i bystrukturen og høy utnyttning av kollektivtransport

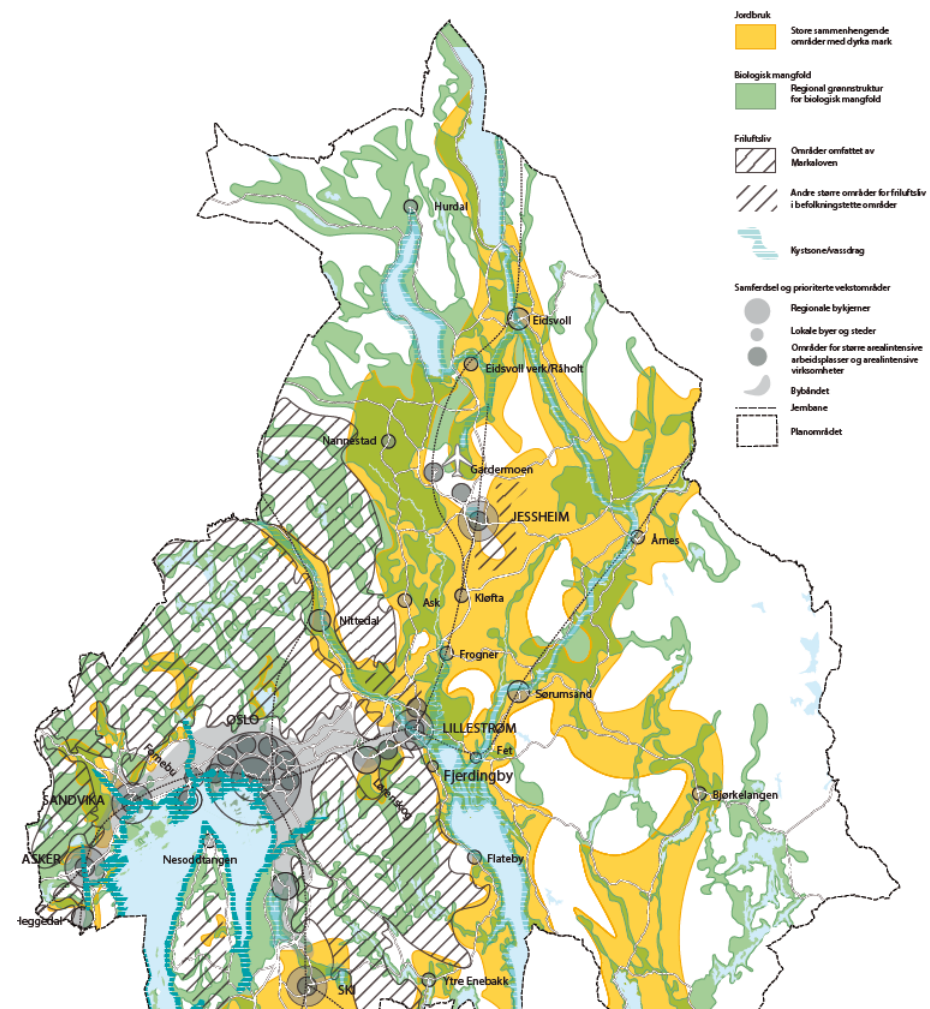
Helhetlig byutvikling i bybåndet krever tett samarbeid mellom Oslo kommune og de andre kommunene i bybåndet om senterstruktur, langsiktig grønn grense, sammenhenger i bystrukturen, **ivaretagelse og utvikling av blågrønne strukturer, gode forbindelser for fotgjengere og syklist**, og prioritering av kollektivaksen.

‣ Hvordan kan vi få det til og hvordan kan bybåndssamarbeidet bidra?

3. Blågrønn struktur i bybåndet

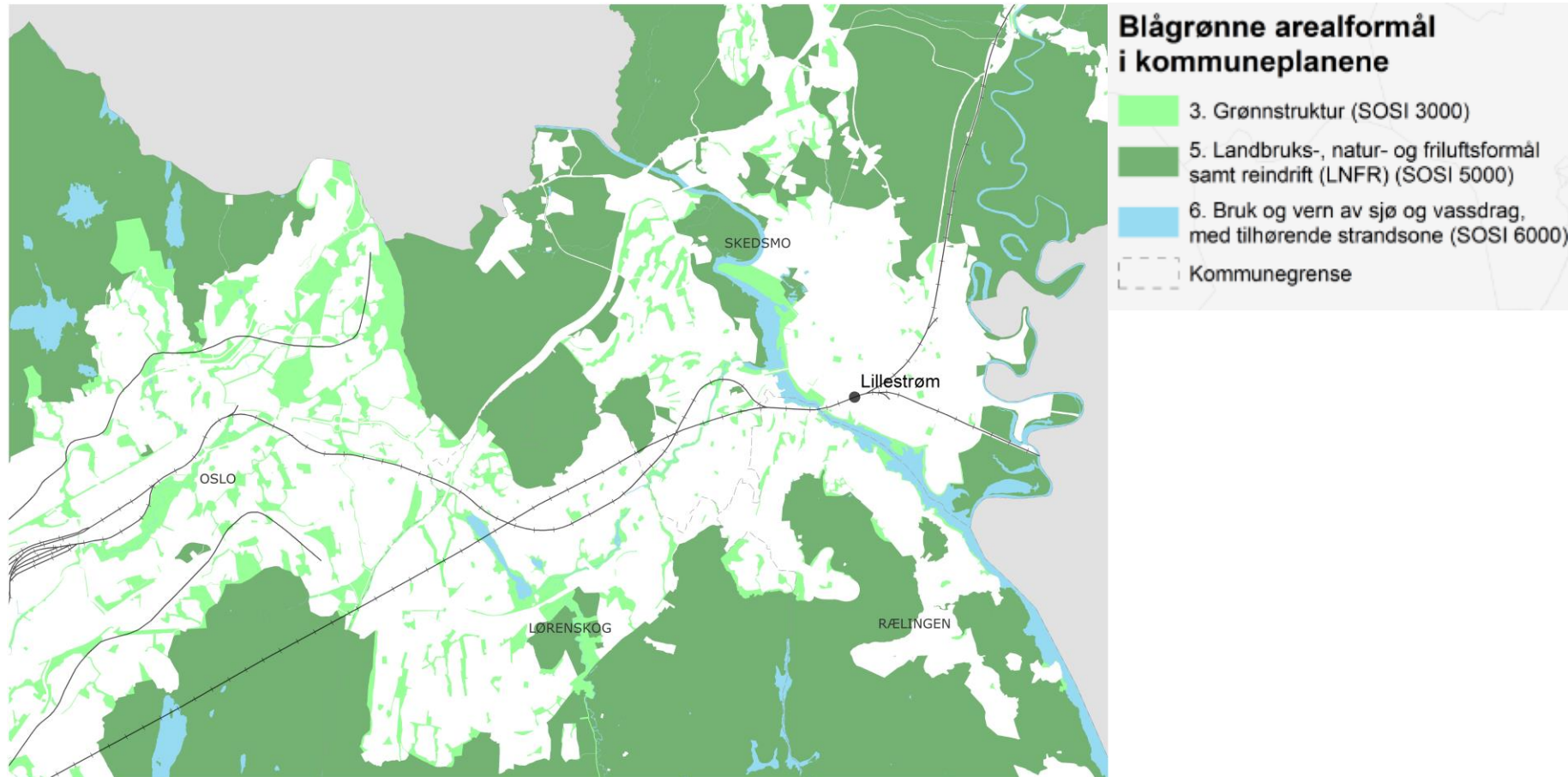
3.3 Diskusjon: videre samarbeidsoppgaver for blågrønn struktur

- ▶ Illustrasjonskart for bybåndet som viser sammenhengende områder med viktig blågrønn struktur?

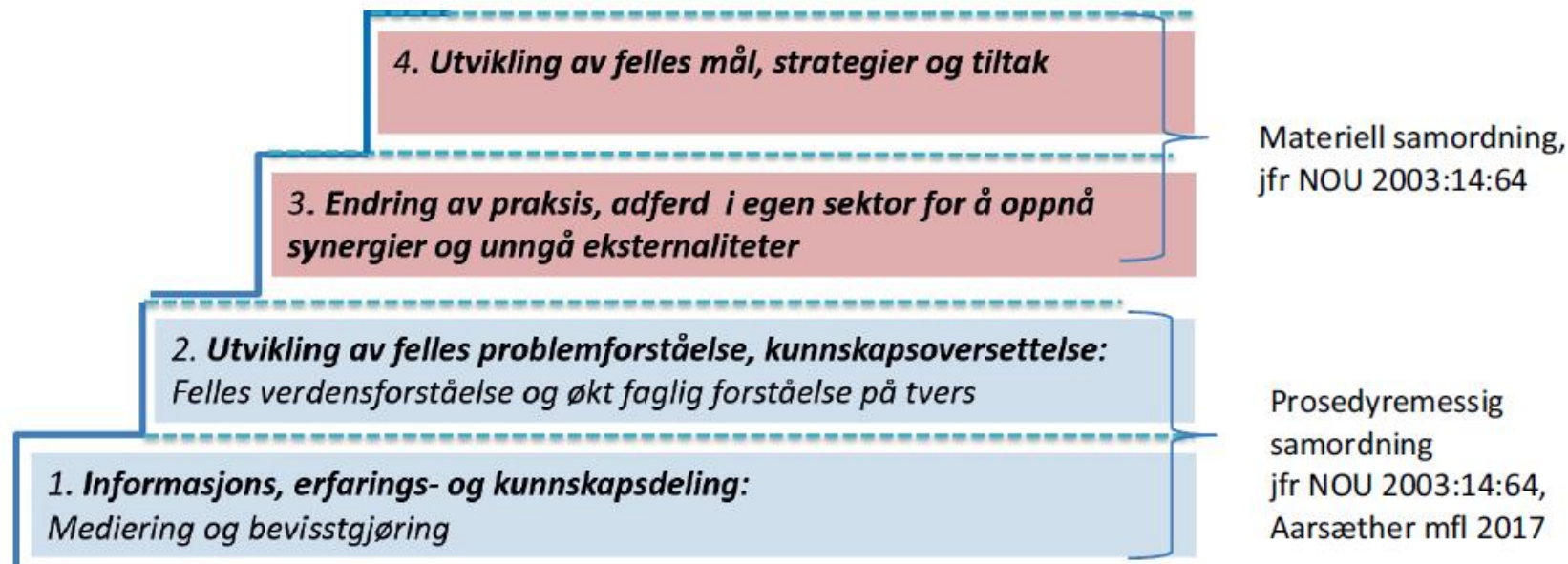
3. Blågrønn struktur i bybåndet

3.3 Diskusjon: videre samarbeidsoppgaver for blågrønn struktur

3. Blågrønn struktur i bybåndet

3.3 Diskusjon: videre samarbeidsoppgaver for blågrønn struktur

Figur 1. Samordningstrappen (Hanssen mfl 2016).

4. Forslag til møteplan

Møtegruppe	Tidspunkt	Foreløpig agenda/hovedtema for møtene	Tema *
Arbeidsgruppen m.fl.	10. januar kl. 9-15.30	Midtveisseminar for veileder for fortetting og transformasjon med bykvalitet i bybåndet	2
Prosjektgruppen	16. januar kl. 9-11	Oppfølging etter midtveisseminar, avklaringer rundt veilederen	2
Prosjektgruppen	13. februar kl. 9-11	Gjennomgang og tilbakemeldinger til første utkast til veileder (som sendes arbeidsgruppen 8. februar)	2
Arbeidsgruppen	26. februar kl. 9-12	Samferdselsinfrastruktur og byutvikling – sett fra kommunenes side Oslo (Skøyen, Lysaker), Bærum (Høvik)	4
Prosjektgruppen	14. mars kl. 9-12:30	Gjennomgang og tilbakemeldinger til revidert utkast til veileder (som sendes arbeidsgruppen 1. mars), planlegging av sluttseminar	2
Arbeidsgruppen	28. mars kl. 9-12	Planleggingspraksis for blågrønn struktur – 4 kommuner presenterer hvordan de jobber	2
Arbeidsgruppen og ledernivå	11. april kl. 9-12	Sluttseminar for veileder for fortetting med bykvalitet i bybåndet	2
Arbeidsgruppen	09. mai, kl. 9-12	Bruk, forankring og videre oppfølging av veilederen for fortetting og transformasjon med bykvalitet i bybåndet	1/2
Arbeidsgruppen	13. juni kl. 9-12	Planleggingspraksis for blågrønn struktur i bybåndet	2
Møte på ledernivå	20. juni, kl. 9-12	Orientering om arbeidet i bybåndet	1-5
Arbeidsgruppen	29. august kl. 9-12	Overordnet transportstruktur i bybåndet, dagens og fremtidens mobilitet, samarbeid plan/samferdsel	4
Arbeidsgruppen	26. september kl. 9-12	Blågrønn struktur	- Jobbere videre med blågrønn struktur - Oppfølging av arbeidet med veilederen: transport/Jobbe videre med tema «store samferdselsprosjekter» - Ev. prosjekt om fremkommelighet i knutepunkter
Arbeidsgruppen	24. oktober kl. 9-12		
Møte på ledernivå	21. november kl. 9-12	Orientering om arbeidet i bybåndet	
Arbeidsgruppen	12. desember kl. 9-12	Oppsummering 2019, status for prioriterte tema, veien videre i 2020	

5. Eventuelt

